

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет

Кафедра релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана

філософського факультету

Комаха Л.Г.

«___» _____ 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ ТА РЕЛІГІЄЗНАВСТВА У ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

для студентів

галузь знань **03 Гуманітарні науки**
спеціальність **031 релігієзнавство**
освітній рівень **магістри**
освітня програма **Релігієзнавство**
вид дисципліни **обов'язкові**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2017/2018**
Семестр **I**
Кількість кредитів ECTS **4**
Мова викладання **українська**
Форма заключного контролю **екзамен**

Викладачі: КОНОТОП Людмила Григорівна, д.ф.н., професор кафедри релігієзнавства

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.

Розробники: Конотоп Людмила Григорівна, доктор філософських наук. професор кафедри
релігієзнавства

Затверджено

« _____ » _____ 2017 р.

Зав. кафедри релігієзнавства

_____ (Харьковченко Є.А.)

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «_____» _____ 201__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«_____» _____ 20__ року

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про специфіку методологічних та методичних прийомів викладання філософії й релігієзнавства, що дозволить студентам розуміти головну мету викладання філософії й релігієзнавства, а також в період проходження практики правильно побудувати лекційні матеріали і матеріали до семінарських занять.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** головні етапи та характеристики філософського та релігійного процесів; основні релігієзнавчі теорії та методи і методика релігієзнавчих досліджень, у т.ч. діалектичний метод, міждисциплінарний та ін.; основні релігієзнавчі поняття та категорії; основи історико-філософської теорії.
2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ релігії, релігійних процесів та подій; застосовувати основні терміни, категорії і класифікації релігієзнавства в процесі аналізу релігійних і соціально-культурних явищ та процесів; виявляти сучасні тенденції співіснування різних релігій і конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу, прогнозувати перспективи їх взаємовідносин із урахуванням особливостей перебігу релігійних процесів в умовах глобалізації;
3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно філософських, релігійних, культурних подій та явищ; використання іншомовних фахових культурологічних інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна *«Методика викладання філософії й релігієзнавства»* належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін ВНЗ та викладається у I семестрі магістратури. Навчальна дисципліна знайомить студентів із основами релігієзнавчих досліджень, методологією та методикою викладання. Визначаються предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні напрями та проблематика сучасних проблем філософії й релігієзнавства. З'ясовуються соціокультурні засади релігійної діяльності та досліджується соціокультурна динаміка релігійного життя (традиційне, модерне та постмодерне суспільство), приділяється увага проблемам викладання філософії та релігієзнавства в пострадянському просторі та загально глобалізаційним процесам. Розглядаються принципи аналізу філософських і релігійних проблем. Пояснюється варіативність сучасних економічних культур, яка є результатом впливів взаємопов'язаних чинників (релігійних, світоглядних, політичних, природно-кліматичних та матеріально-економічних) на господарські відносини у межах національних та регіональних економік. Послідовно розглядаються особливості викладання філософії й релігієзнавства у вищих навчальних закладах (Україна, Росія, США, Велика Британія, Італія, Франція, Німеччина, слов'янські країни, скандинавські країни та країни Балтії, країни Південно-Східної Азії, арабські країни).

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему теоретичного знання і практичних навичок щодо викладів із філософії та релігієзнавства, основну проблематику, дослідницькі підходи та методології дослідження філософії й релігії культур шляхом їхньої типологізації. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних лекціях

та семінарах, вміючи надавати неупереджену експертну оцінку дослідженим явищам та феноменам релігійного життя країн сучасного світу.

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
ККод	Результат навчання			
	Знати:			
11.1	предмет, методи, теоретичні основи філософських і релігієзнавчих досліджень	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
11.2	основну проблематику сучасних філософських та релігієзнавчих концепцій і теорій та критично осмислювати їх	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь	5
11.3	принципи методології релігієзнавчих досліджень	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	5
11.4	принципи методики викладання філософії і релігієзнавства, спільне та відмінне в цих принципах	Самостійна робота	Конспект першоджерел	6
11.5	загально професійні теоретичні основи методики викладання філософії й релігієзнавства; головні аспекти проблем філософії й релігії в Україні й світі	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота	5
11.6	особливості сучасного релігійного простору в Україні та світі	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	14
	Вміти:			
22.1	інтерпретувати та репрезентувати в ясній формі зміст та специфічні особливості релігійного комплексу з позиції викладання релігієзнавчих дисциплін;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження,	5
22.2	самостійно готувати учбові та учбово-методичні матеріали до	Семінар, Самостійна	Усні доповіді, пояснення до	10

	учбового процесу;	робота	конспекту першоджерел презентація самостійного дослідження,	
22.3	користуватися в процесі викладання філософських і релігієзнавчих дисциплін базовими знаннями з історії культури, етики, естетики та ін.;	Семінар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій, письмова контрольна робота	10
12.4	здійснювати експертну оцінку мотивів, норм, релігійних орієнтацій	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5
12.5	науково аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси, використовувати головні положення та методи гуманітарних, соціальних та економічних наук;	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії,	5
22.6	готувати рекомендації та матеріали для консультацій представникам міжнародних релігійних організацій	Самостійна робота	дискусії	5
	комунікація:			
33.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої релігієзнавчої літератури в підготовці до лекцій та семінарських занять	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді,	3
33.2	презентувати результати проведених релігієзнавчих досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	3

23.3	вести полеміку стосовно питань релігійних відносин в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом релігієзнавства.	Семінари	Дискусії	3
	автономність та відповідальність:			
44.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу з релігієзнавства, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	2
44.2	вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язані із верифікацією результатів існуючих оприлюднених релігієзнавчих досліджень, та порівнювати їх із результатами власне проведених досліджень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5
44.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених релігієзнавчих досліджень і пояснень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання				
	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
		+			
			+		
			+		

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна іспитом.

Перша частина курсу присвячена методології викладання філософії й релігієзнавства (предмет, завдання, основні напрями та методики досліджень філософії й релігієзнавства в міжнародному просторі).

Друга частина курсу присвячена практиці викладання філософії й релігієзнавства з використанням новітніх методик.

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.6**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.6**); (**комунікація 3.1-3.3**); (**автономність та відповідальність 4.1-4.3**), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Конспект першоджерел:

2 бали – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями

1 бал – студент законспектував текст без цитувань та пояснень

4. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

10-8 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу,

демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

7-5 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

4-3- балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

Оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Усна відповідь ¹	Впродовж семестру	«5» x 2 = 10	«5» x 2 = 10
Доповнення, участь в дискусіях	Впродовж семестру	«1» x 1 = 1	«5» x 2 = 10
Самостійна індивідуальна робота	Дослідження стану міжконфесійних відносин в сучасній Україні (презентація отриманих результатів)	6 x 2=12	10x1=10
	Написання тексту рекомендацій для міжнародних конференцій Розкрити особливості релігійної ситуації в Україні як об'єкту матеріалу для лекції.	«3» x 1=3	«10» x 1 = 10
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів

² Максимальна кількість балів за конспекти першоджерел в даній навчальній дисципліні не може бути більше, ніж 10% від семестрової кількості балів, тобто не більше, ніж 8 балів

³ Загальна кількість балів за самостійну індивідуальну роботу складає 50% від семестрової кількості балів, тобто мін. – 24 бали, максимум – 40 балів

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1. Методи і методики викладання філософії й релігієзнавства.</i>				
1	Тема 1. Мета і завдання курсу: викладання філософії й релігієзнавства як фактор розвитку суспільних процесів.	4		10
2	Тема 2. Сутність релігії як предмет навчальної дисципліни.	4	2	10

3	Тема 3. Структура та функції релігії як предмет навчальної дисципліни.	4	2	10
4	Тема 4. Світоглядна функція філософії й релігії. Дидактична і пізнавальна функції.	4	2	10
	Самостійна робота			10
Частина 2. Сучасні проблеми викладання філософії й релігієзнавства.				
5	Тема 5. Проблеми викладання філософії й релігії: теоретичні та методологічні проблеми аналізу релігійної сфери, філософські та ціннісні аспекти викладання релігієзнавства, проблема співвідношення теоретичного і практичного знання.	4	2	
6	Тема 6. Роль філософії й релігії в житті суспільства.	4	2	20
10	Тема 7. Прийоми вироблення оптимальної методології та методики вирішення сучасних проблем у філософії й релігії (поняття «проблемної лекції»).	4		10
	Самостійна робота			2
15	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	2		
	ВСЬОГО	28	10	82

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 28 год.

Семінарських занять – 10 год.

Самостійна робота – 82 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1.Аринин, Е. И. Религиоведение: Акад. курс лекций. В 2 ч./Е.И.Аринин. — Владимир, Изд-во Владим. гос. ун-та, 2005. — 115с. (Лекция 5: «Философское религиоведение», лекция 6: «Научное религиоведение» и лекция 7: «Структура и проблемы современного религиоведения»).

2.Аринин, Е. И. Философия религии: принципы сущностного анализа. /Е.И.Аринин. — Архангельск, Изд-во Поморского гос. ун-та, 1998. — 297 с. (С. 34-67, в т. ч. «Принципы как

фундаментальные методологические подходы», сс. 114 и след., 170 и след. и 205 и след. посвящены раскрытию роли субстратного, функционального и субстанционального принципов/подходов в религиоведении).

3. Кимелев, Ю. А. Современная западная философия религии. /Ю.А.Кимелев. — М.: Мысль, 1989. — 285 с. (С. 63-68).

4. Кимелев, Ю. А. Философия религии: Систематический очерк. /Ю.А.Кимелев. — М.: ИД «Нота Бене», 1998. — 424 с.

5. Красников, А.Н. Методологические проблемы религиоведения. / Учеб. пособ. /А.Н.Красников.— М.: Академический Проект, 2007. — 239с.

6. Лубський, В.І., Лубська, М.В. Історія релігій: підруч. [для студ. вищ. навч.закл.] /В.І.Лубський, М.В.Лубська. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 776 с.

7. Лубський, В. І., Піддубна С. М., Горбаченко Т. Г., Лубська М. В. Філософія релігії: Навчальний посібник та хрестоматія.–К.: Університет економіки та права "КРОК", 2005.– 488с.

8. Лубський, В.І. Соціологія релігії. /Лубський В.І., Козленко В.М., Горбаченко Т.Г. – К.: Фітосоціоцентр, 1999. - 203 с.

9. Рахманин, А. Ю. К метатеории религиоведения: концептуальный каркас и проблема нормативного критерия науки. //А.Ю.Рахманин. - Религиоведческие исследования. 2009. №1-2. — М.: Издатель Воробьев А. В., 2009. — С.11-2. [192 с.].

10. Шахнович М. М. Очерки по истории религиоведения. — СПб.: Изд-во СПбГУ, 2006. — 290 с. (С. 157 и в целом

11. Шахнович М. М. (ред.) Религиоведение: Учеб. пос. / Под ред. М. М. Шахнович. — СПб.: Питер, 2007. — 432 с. (С. 359 и след., сс. 414 и след.).

12. Яблоков И. Н. (ред.) Религиоведение: Учеб. пос. и Учеб. словарь-минимум по религиоведению. — М.: Гардарики, 1998. — 536 с. (С. 19-22).

13. Яблоков И. Н. Философия религии. Актуальные проблемы. — М.: Изд-во РАГС, 2007. — 248 с. (С. 83-85).

Додаткова:

[Аринин, Е. И.](#), Тюрин Ю. Я. [Религиозная антропология](#): Учеб. пособие для студентов спец. «Религиоведение»: в 2 ч. — Владимир: Ред.-издат. комплекс [ВлГУ](#), 2005. — 124 с.

Аринин Е. И. Религиоведение и теология: свое и чужое // Проблемы преподавания и современное состояние религиоведения в России: Материалы конференций (Москва, 2000—2001 гг.) / Под. ред. И. Н. Потылицыной. — М.: Рудомино, 2003 — С. 76-80.

Аринин Е. И., Нефедова И. Д. [Психология религии](#): Учеб. пособие для студентов специальности «Религиоведение». — Владимир: Ред.-издат. комплекс [ВлГУ](#), 2005. — 108 с. — [ISBN 5-89368-572-5](#).

Бачинин, В. А. Религиоведение: Энциклопедический словарь. — СПб.: Изд-во В. А. Михайлова, 2005.

Буайе, Ж. Ф. Империя Муна / Пер. с фр. — М.: Политиздат, 1990. — 352 с.

Васильев, Л. С. История религий: Учеб. пособие [для вузов]. — М.: МГУ, 2008. — 791 с.

[Гараджа, В. И.](#) Религиоведение: Учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений и преподавателей сред. шк. — М.: Аспект-Пресс, 1995. — 348 с.

[Гараджа, В. И. Религиоведение](#) // [Новая философская энциклопедия](#). В 4 т. — М.: [Мысль](#), 2001. — Т. 3. — С. 435—436.

Гуманизм, атеизм, религия / отв. ред.: П. Курочк.; Н. Мизов. — М.: Политиздат, 1978. — 135 с.

[Гуревич, П. С.](#) Религиоведение: Учеб. пособие. — М.: [МПСИ](#); Воронеж: НПО «МОДЭК», 2005. — 696 с. — (серия: Библиотека студента).

Данильян, О. Г., Тараненко, В. М. Религиоведение: Учебник (Серия «Образовательный стандарт XXI»). — М.: Эксмо, 2005. — 480 с.

[Добреньков, В. И.](#), Радугин, А. А. Методологические вопросы исследования религии. — М., 1989.

Ильин В. В., Кармин А. С., Носович Н.В. Религиоведение: Краткий курс. СПб: Питер, 2007. — 240 с.

Кирсберг И. В. [Способы уточнения религиоведения как гуманитарной науки](#) // [Знание. Понимание. Умение](#). — 2006. — № 1. — С. 134-140.

Классики мирового религиоведения: Словарь / ред. В. М. Бакусев [и др.]. — М.: Канон, 1996. — 493 с. — (серия: История философии в памятниках).

Костылёв, П. Н. Российское религиоведческое образование в XXI веке: проблемы, тенденции, пути решения // Свеча-2004. Истоки: природа, наука, религия и образование. Материалы международных конференций. Т. 11. Под ред. Е. И. Аринина. Владимир: Изд-во Владимир. ун-та, 2004. — С. 107—111.

Костылёв, П. Н. Метарелигиоведение как область знания // Материалы XIII Международной конференции студентов, аспирантов и молодых ученых «Ломоносов». — Т. 4. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 2006. — С. 216—217.

[Красников, А. Н.](#) Методологические проблемы религиоведения: Учеб. пособие. — М.: Академический проект, 2007. — 239 с.

[Кривелев, И. А.](#) История религий: Очерки в 2-х т. — 2-е изд., дораб. — М.: Мысль, 1988. — Т. 1. — 2-е изд., дораб. — 1988. — 445 с.

[Кривелев, И. А.](#) История религий: Очерки в 2-х т. — 2-е изд., дораб. — М.: Мысль, 1988. — Т. 2. — 2-е изд., дораб. — 1988. — 382 с.

Лобазова, О. Ф. Религиоведение: Учеб. для студентов, обучающихся по специальности «соц. работа», а также гуманитар. и соц.-гуманитар. вузов, колледжей, лицеев и гимназий / Моск. гос. социальный ун-т. — 2. изд., испр. и д. — М.: Дашков и К, 2004. — 381 с.

Матецкая, А. В., Самыгин, С. И. Религиоведение. Краткий курс. — Ростов-на-Дону: Феникс. 2008. — 224 с.

[Мюллер, Ф. М.](#) Введение в науку о религии: четыре лекции, прочит. в Лондон. королев. ин-те в февр.-марте 1870 г.: пер. с англ. [Е. С. Элбакян](#) / под общ. ред. [А. Н. Красникова](#). — М.: Высш. шк.: Кн. дом «Университет», 2002. — 258 с.

Назаров, В. Н. Программа дисциплины «Введение в специальность (теологию)»: Учеб. пособие. М.: Гардарики, 2004. С. 308—315.

[Новейший словарь религиоведения](#) / Авт.-сост. О. К. Садовников, Г. В. Згурский; под ред. С. Н. Смоленского. — Ростов н/Д: Феникс, 2010. -560 с.

[Овсиенко, Ф. Г.](#) Сфера изысканий религиоведения и теологии и специфика постижения ими рассматриваемых объектов // [Религиоведение](#). — 2004. — № 2. — С.116-130.

[Осипов, А. А.](#) Страдание и христианство. Размышления бывшего богослова. — Л.: Лениздат, 1968. — 104 с.

Основы религиоведения: Учеб. для вузов /Ю. Ф. Борунков, И. Н. Яблоков, [К. И. Никонов](#) [и др.]; под ред. [И. Н. Яблокова](#). —5-е издание, переработанное и дополненное — М.: Высшая школа, 2008. — 568 с.

[Писманик, М. Г.](#) Религиоведение: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по направлению «Религиоведение». — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. — 279 с.

[Писманик М. Г.](#) Религиоведение и светская школа // Проблемы преподавания и современное состояние религиоведения в России: Материалы конференций (Москва, 2000—2001 гг.). Под ред. И. Н. Потылицыной. — М.: Рудомино, 2003. — С. 47-55.

[Писманик М. Г.](#) Религиоведческие размышления. // [Религиоведение](#). — 2006. — № 3. — С. 189—199.

[Религиоведение: учеб. пособие для пед. вузов](#) / под ред. [А. Ю. Григоренко](#). — СПб. : [Питер](#), 2008. — 507 с.: ил. — (Учебное пособие).

[Радугин А. А.](#) Введение в религиоведение: Теория, история и современные религии. курс лекций; учеб. пособие для студентов вузов — М.: Центр, 200: — 302 с.

Самыгин, С. И., Нечипуренко, В. Н., Полонская, И. Н. Религиоведение: социология и психология религии: Учеб. пособие для вузов. — Ростов н/Д: Феникс, 1996. — 669 с.

Смирнов, М. Ю. [О религиоведении, религии и религиозности](#) // Вестник Русской христианской гуманитарной академии. - 2008. Т. 9. Вып. 2 — СПб.: Изд-во РХГА, 2008. – С. 62-73.

Языкович, В. Р. Религиоведение: Учебное пособие для вузов. — Минск: Тетра Системс, 2008. — 272 с.

Питання на іспит

- 1.Класифікація релігій.
- 2.Місце і роль курсу в релігієзнавстві.
- 3.Поняття «Релігійний плюралізм. Державна релігія».
- 4.Громадянське суспільство і викладання філософсько-релігієзнавчих дисциплін.
- 5.Викладання релігієзнавства в країнах постсоціалістичного простору: досвід і дійсність.
- 6.Особливості релігійної ситуації в Україні й викладання релігієзнавства.
- 7.Методи аналізу релігійних проблем.
- 8.Проблеми формування принципів свободи совісті в Україні в курсі релігієзнавства.
- 9.Методика дослідження проблем релігії в сучасності.
- 10.Проблема співвідношення духовної влади з політичною владою.
- 11.Співвідношення понять «релігійний фундаменталізм», «екстремізм» і «тероризм».
- 12.Релігія і релігієзнавство: сучасні підходи.
- 13.Розкрити особливості релігійної ситуації в Україні як об'єкту матеріалу для лекції.
- 14.Розкрити особливості методів викладання філософії й релігії.
- 15.Поняття «проблемна лекція».
16. Розкрити значення філософії як навчальної дисципліни.
- 17.Розкрити значення релігієзнавства як навчальної дисципліни.
- 18.Викладання філософсько-релігієзнавчих дисциплін як фактор суспільного руху.
19. Світоглядна функція релігієзнавства.
- 20.Пізнавательна функція релігієзнавства.
21. Теоретичні і методологічні проблеми дослідження релігійної сфери.
- 22.Проблема співвідношення теоретичного і практичного знання у викладах з релігієзнавства.
- 23.Становлення української релігієзнавчої науки і система релігієзнавчої освіти в Україні.
- 24.Поняття «релігійна культура», її типи.
- 25.Взаємозв'язок між освітою, культурою і релігією.
- 26.Взаємозв'язок між системою освіти і релігійною культурою.
- 27.Пізнання релігійних процесів та явищ як інструментарій створення структурованої картини світу.
- 28.Поняття «дидактика». Роль дидактики в процесі викладання релігієзнавства.